

ouder & kind luna over esther en esther over luna

‘Ze kan heel goed troosten’ ‘Op school voelt ze zich wat verloren’

Sander Bongers (45), docent beeldende vorming
Esther Smid (44), freelance tekstschrijver-journalist en eindredacteur
Luna Bongers (13), eerste klas tweetalig vwo
Swaan Bongers (13): eerste klas tweetalig vwo
Rijthuis in Vreeland

Luna Bongers (13) **Esther Smid (44)**

‘Z’ e zat daar op de bank, met haar knieën opgetrokken, te kijken of wij er al aan kwamen. Mijn vader had ons uit school gehaald. Ik dacht omdat ik buikpijn had. Het was raar dat hij mijn zus ook meenam. Toen vertelde ze dat ze borstkanker had. Ik ben in heel mijn leven nog nooit zo verdrietig geweest.

Mijn moeder, mijn zus en ik hebben daar een boek over gemaakt. Het heet *Gewoon pech*, omdat je er helemaal niets aan kan doen om het te voorkomen. Mijn moeder vond dat er een boek moest komen voor kinderen, over hoe het is als je moeder borstkanker heeft. Mijn zus heeft geholpen bij het schrijven, ik heb de tekeningen gemaakt. Dat was soms best moeilijk, maar dan hielp mijn vader. Hoe weet je bijvoorbeeld hoe je een tumor moet tekenen?

Soms denk ik er nog aan, bijvoorbeeld als er iets over kanker is op televisie of in de krant. Maar het is al lang geleden. Ik denk niet dat ze nog eens kanker krijgt. Ik ben eerder bang dat mijn vader het krijgt, omdat hij rookt.

Ik ben niet bang dat ik zelf ziek word. Ze hebben onderzocht of het erfelijk is. Ik weet nog dat ze de uitslag vertelden en toen heel blij waren. Dat verbaasde me, omdat mijn moeder toen nog hartstikke ziek was.

Mijn moeder kan heel goed troosten. De eerste tijd op de middelbare school vond ik heel zwaar en eng, omdat ik bijna niemand kende, behalve mijn zus. Als ik daarom moest huilen, zei ze dat ik vast heel veel vriendinnen ging krijgen.

Mijn zus en ik hebben vanaf groep 3 samen in de klas gezeten. Er was op onze oude school maar één klas. Nu zitten we op het tweetalig vwo en daar is ook maar één klas. Het is wel handig met fietsen en zo.

Ik ben stoerder dan mijn zus, heb net zonder verdoving twee losse tanden laten trekken. Zij kan niet goed tegen bloed. Ik wil later chirurg worden.

Mijn zus en ik hebben elke dag wel een klein meningsverschil. Ik ben beter in tekenen dan Swaan, maar zij is weer beter met alles precies doen. Ik ben soms ook wel jaloers op haar. Op de basisschool haalde ze altijd net iets hogere cijfers dan ik.

Mijn moeder is een soort dagboek voor mij. Ik vertel haar over school en wie ik niet aardig vind en wie wel. Verlieft ben ik niet, maar ik heb wel beloofd dat als dat zo is, ik het als eerste aan haar ga vertellen. Mijn vriendinnen weten dat ik dat doe. Als ze een geheim hebben, zeggen ze er vaak bij dat ik het niet tegen mijn moeder moet zeggen.”

‘Z’ e zitten nu in zo’n fase dat ze alles gek vinden wat we doen. Als wij aan het dansen zijn op een feestje, schamen ze zich. Luna doet heel soms puberaal. Als ze boos wegloopt, komt ze later terug om te zeggen: ‘Sorry mam, dat was de puberteit, denk ik.’ Verder zijn ze allebei braaf en ijverig. Jongens vindt ze nog niet zo interessant.

Ze analyseert altijd helemaal hoe mensen doen en wat ze doen, weet precies wie er in de klas populair zijn en wie niet. Ze kijkt er van een afstandje naar. Op school is ze nog niet helemaal op haar gemak. Ze voelt zich nog een beetje verloren, denk ik. Die hartsvriendin heeft ze nog niet gevonden.

Ze zitten weer bij elkaar in de klas. Op de basisschool was ze altijd ontwikkeld in een competitie met haar zus. Die was altijd net iets beter dan zij. Dan heb ik het over het verschil tussen een 9 en een 9,5. Ik zei dan altijd: maar jij hebt toch je eigen talenten? En dan zei ze: tekenen, wat heb je daar nou aan?

Ze is wat zwaarmoediger dan haar zus, creatiever ook. We hebben haar ooit op creatieve therapie gedaan, omdat ze steeds zo boos was. Luna maakte zich overal zorgen over: over de wereld, over de vervuiling. Swaan dartaelt veel zorgelozer door het leven.

Dat boek met hen schrijven is ons gezinstherapietje geweest om mijn ziekte te verwerken. Luna vond het heel leuk om te tekenen, maar was soms ook ontstemd omdat ik dan zei dat het anders moest om de tekst duidelijker te maken. Uiteindelijk was ze wel heel trots toen ze voor haar werk als illustrator ook echt geld kreeg.

Luna is vaak geïnterviewd over hoe het is als je moeder borstkanker heeft. Ze ging ook met me mee naar lezingen in bibliotheken en ziekenhuizen. Dan kon ze heel goed vertellen en vragen beantwoorden. Op een gegeven moment zei ze: we gaan toch niet wéér naar zo’n ziekenhuis? Ik vond het wel belangrijk dat we dat deden voor andere kinderen, maar het moest niet ten koste gaan van hen.

We zijn er niet meer elke dag mee bezig. Wat we altijd doen, is dat we elk jaar op de dag van de diagnose uit eten gaan, op 5 november. De eerste keer dat we dat deden, was natuurlijk heel emotioneel en verdrietig. Het jaar erop was ze heel bedrukt. Ze vroeg: moet ik je nou feliciteren of niet?”

Esther Smid: ‘Dat boek met hen schrijven is ons gezinstherapietje geweest om mijn ziekte te verwerken.’ FOTO HARMEN DE JONG